

KOUVOLAN HOVIOIKEUS

Kouvola 6.7.2012

Nro 14

Oikeusministeriö

12. 07. 2012

ad 7/1021/2010Oikeusministeriö
Oikeushallinto-osasto

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Yhteistoimintalain mukainen neuvottelu Kouvolan hovioikeudessa Itä-Suomen ja Kouvolan hovioikeuksien yhdistämiseen liittyen

Asia: Esitys hovioikeuksien yhdistämisen käytännön toteuttamisen ajankohdasta sekä kansliasta ja istuntopaikasta Kouvolaan määrääjäksi

Hovioikeuksien yhdistäminen

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson on tiedotustilaisuudessa 3.5.2012 linjannut hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistushankkeessa muun muassa, että Itä-Suomen ja Kouvolan hovioikeudet yhdistetään 1.1.2014 alkaen ja että yhdistetty hovioikeus sijoitetaan Kuopioon. Yhdistettävään hovioikeuteen ei tule kuulumaan Kainuun kärjäoikeus. Hyvinkään kärjäoikeuden siirtäminen Turun tai Helsingin hovioikeuteen selvitetään jatkovalmistelussa.

Yhteistoimintaneuvottelu Kouvolan hovioikeudessa

Oikeusministeriö on järjestänyt yhteistoimintaneuvottelun Kouvolan hovioikeudessa 27.6.2012. Hovioikeus on neuvottelussa uudistanut oikeusministerille 24.5.2012 tekemänsä esityksen siitä, että yhdistäminen toteutetaan käytännössä 1.9.2014 ja että Kouvolaan jää joiksikin vuosiksi kanslia ja istuntopaikka, jossa voidaan hoitaa Kouvolan nykyisen hovioikeuspiirin alueelta yhdistettävään hovioikeuteen jäävistä kärjäoikeuksista saapuvat pääkäsittelyssä käsiteltävät asiat.

Yhteistoimintaneuvottelussa puheenjohtajana toiminut apulaisosastopäällikkö Heikki Liljeroos on pyytänyt, että hovioikeus tekee oikeusministeriölle perustellun esityksen määräaikaisen toimipaikan säilyttämisestä ja toiminnan organisoimisesta Kouvolaan.

Hovioikeuden esitys

Hovioikeus esittää kunnioittaen seuraavan.

1. Hovioikeuden yhdistämisessä 1.1.2014 toimitaan käytännössä siten, että hovioikeuden henkilökunnan, jäljempänä mainittua henkilöstöä lukuun ottamatta, sekä yhdistämisen valmistelussa erikseen sovittavien vireillä olevien asioiden aineistointeen, arkiston, kirjaston, kalusteiden, laitteiden ja muun tarpeiston muutto toteutetaan kesällä 2014. Yhdistetty hovioikeus on siten toiminnassa Kuopiossa viimeistään 1.9.2014.

2. Yhdistettävässä hovioikeudessa Kouvolaan jää ajaksi 1.1.2014 - 31.12.2016 kuusi tuomaria, neljä esittelijää, kaksi lainkäyttösihteeriä ja yksi virastomestari niitä pääkäsitteilyasioita varten, jotka saapuvat Kouvolan nykyisen hovioikeuspiirin alueelta yhdistettävään hovioikeuteen jäävistä käräjäoikeuksista. Tällä ajalla sanotun henkilökunnan virkapaikka on Kouvola.

Oikeusministeriö järjestää sanotulle henkilökunnalle työhuone- ja istuntotilat Kouvolaan.

Esityksen perustelut

1. Hovi- ja hallinto-oikeuksia koskevat lainsäädäntömuutokset vahvistettaneen vasta aivan kuluvan vuoden lopulla. Hovioikeuksien yhdistämiselle 1.1.2014 jää noin yksi vuosi aikaa. Tämä on aivan liian lyhyt aika yhdistämisen asianmukaiselle valmistelulle ja näin mittavan uudistuksen käytännön toteuttamiselle.

Valtioneuvoston 26.1.2012 tekemän periaatepäätöksen valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa ja valtiovarainministeriön samana päivänä antaman soveltamisohjeen mukaan on suositeltavaa, että muutosturvatoimenpiteet aloitetaan viimeistään vuotta ennen kuin toiminta käynnistyy uudessa toimintayksikössä.

Yhteistoimintaneuvottelussa oikeusministeriön taholta pidettiin tarpeellisena, että viimeistään syyskuussa 2013 Kouvolan hovioikeuden työntekijät ilmoittavat, siirtyvätkö he Kuopioon yhdistettävään hovioikeuteen vai hakeutuvatko työhön muualle. Virkasiirtojen toteuttaminen niille, jotka eivät siirry Kuopioon, on mahdollista aloittaa vasta sen jälkeen, kun lainsäädäntömuutokset on vahvistettu. Näistä syistä periaatepäätöksessä ja soveltamisohjeessa suositeltu vähintään vuoden aika muutosturvatoimenpiteille ei toteudu. Työntekijöiden henkilökohtaisten asioiden järjestämisen kannalta aika on aivan liian lyhyt.

Vuoden vaihde on hovioikeuksien ja valtion IT-toimintojen kannalta kiireistä työaikaa. Muuton ajoittaminen vuoden vaihteen alle kuormittaa kohtuuttomasti henkilökuntaa ja vaikeuttaa yhdistämisen toteuttamista. Ajankohta ei ole myöskään juhlapyhien vuoksi muutolle sopiva. Kesäaikaan tapahtuva muutos

ei vaikuta asiakaspalveluun niin paljon kuin vuoden vaihteessa.

Hovioikeuden työmäärästä pääkäsittelyt muodostavat arviolta 70 prosenttia. Pääkäsittelyjen järjestäminen edellyttää pitkäjänteistä ja ennakoivaa työn suunnittelua niin hovioikeuden kuin asiakkaidenkin näkökulmasta. Pääkäsittelyjä toimitetaan kesällä pidettävien vuosilomien jälkeen koko syksyn kestävä istuntokauden aina joulukuun saakka. Kesällä vuosilomien keskittämisen aikaan pääkäsittelyjä ei pidetä kuin välttämättömissä tapauksissa. Muuton käytännön toteuttaminen kesällä vuoden vaihteen sijasta on siksi tarkoituksenmukaista. Hovioikeuksien ja hallinto-oikeuksien säännönmukaisen käsittelyjärjestyksen erot huomioon ottaen yhdistämisen käytännön toteuttamisen myöhentäminen hovioikeuksissa on perustelua, kun sitä verrataan hallinto-oikeuksien yhdistämisen ajankohtaan.

Edellä kerrotuista syistä yhdistämisen asianmukainen valmistelu ja käytännön toteuttaminen sekä henkilökunnan muutosturvan asianmukainen takaaminen edellyttävät, että yhdistämiselle varataan aikaa 31.8.2014 saakka.

2. Kanslian ja istuntopaikan säilyttäminen Kouvolassa määrääjän on tarkoituksenmukainen järjestely hovioikeuden asiakkaiden ja henkilöstön kannalta.

Oikeuden hyvän saavutettavuuden kannalta ja tarpeettomien kustannusten välttämiseksi on tarkoituksenmukaista, että nykyisestä Kouvolan hovioikeuspiiristä yhdistettävään hovioikeuteen saapuvat pääkäsittelyasiat voidaan käsitellä Kouvolassa sekä matkakäräjinä Kotkassa, Lahdessa ja Lappeenrannassa. Tällä on erityinen merkitys myös Pietarin talousalueelta saapuvien asiakkaiden palvelemisen kannalta. Asiakkaiden matkustamisesta Kuopioon aiheutuisi heille huomattavat kustannukset.

Pääkäsittelyasioiden mainitulla järjestämisellä vähennetään matkustamisesta johtuvia ajanhukkaa, matkakäräjäistä aiheutuvia kustannuksia, tuottavuuden laskua ja henkilökunnan rasittumista sekä pääkäsittelyjen peruuntumisen ja uudelleen järjestämisen tilanteita.

Hovioikeus tarvitsee esityksessä mainituksi ajaksi käyttöönsä Kouvolasta, esimerkiksi oikeus- ja poliisitalosta, työhuoneet 13 henkilölle sekä istuntosaleja noin 320 vuosittaisen pääkäsittelyasian käsittelylle. Koska kysymyksessä olisi kaksi lainkäyttötiimiä, tarvitaan hovioikeuden pääasialliseen käyttöön kaksi istuntosalia. Hovioikeuden käytössä on jo nykyisellään yksi istuntosali Kouvolan oikeus- ja poliisitalolla. Lisäksi nykyisin Kouvolan hallinto-oikeuden käytössä oleva istuntosali vapautuisi verkostohankkeen edetessä. Hovioikeuksien yhdistämisen onnistumisen turvaamiseksi ja muun muassa työmenetelmien yhtenäistämiseksi tullaan toimimaan niin, että osassa Kouvolassa järjestettävistä pääkäsittelyistä toimii jäsenenä myös Kuopiossa toimivia tuomareita. Kouvolassa toimiva henkilökunta osallistuisi vastaavasti asioiden käsittelyyn Kuopiossa ja esimerkiksi matkakäräjiin Mikkeliin. Lisäksi videoyhteyksiä tultaisiin käyttämään toimipisteiden välillä. Kouvolassa toimivalle henkilökunnalle jaettaisiin myös esittelyasioita sen verran, että pääkäsittelyjen peruuntumisten tai niiden toimittamisessa muuten olevien taukojen ajalla he käsittelevät esittelyasioita. Tämä mahdollistaa jatkuvan tehokkaan työskentelyn.

Mikäli Kouvolassa ei ole istuntopaikkaa, kaikkia sen nykyisestä hovioikeuspöytäkirjasta saapuvia pääkäsittelyasioita ei ole käytännössä mahdollista hoitaa matkakäräjinä Kuopiosta käsin eikä video- tai puhelinkuulemisella. Osassa mainituista asioista pääkäsittely toimitettaisiin Kuopiossa. Valitusvaiheessa asiakas ei tulisi tietämään, missä pääkäsittely toimitetaan. Asiakkaille ja heidän avustajilleen tämä on kohtuutonta.

Kouvolan hovioikeuden henkilökunnalle tehdyn kyselyn perusteella vain kuusi henkilöä on ilmoittanut alustavana mielipiteenään ensisijaiseksi vaihtoehtokseen siirtymisen Kuopioon yhdistettävän hovioikeuden palvelukseen. Noin 30 henkilöä on alustavasti ilmoittanut ensisijaiseksi vaihtoehtokseen jäämisen yhdistettävän hovioikeuden palvelukseen mahdolliseen Kouvolan toimipisteeseen.

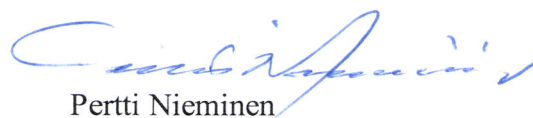
Mikäli Kouvolaan ei jää yhdistettävän hovioikeuden toimipistettä esitetyin tavoin, on nähtävissä, että hovioikeuden ammattitaitoisesta ja kokeneesta henkilökunnasta valtaosa pyrkii siirtymään työhön muualle kuin yhdistettävään hovioikeuteen. Kun tulevaisuus on hyvin epävarma, henkilöstö hakeutuu jo tässä vaiheessa muualle töihin ja Kouvolan hovioikeuden toimintaedellytykset heikentyvät merkittävästi tämän ja ensi vuoden aikana.

Vaikka henkilöstö ei saisikaan ennen yhdistymistä työpaikkaa muualta, osa saattaa perhe- ja muista syistä siirtyä Kuopioon ainoastaan väliaikaisesti, kunnes saa työpaikan muualta. Tällaisessa tilanteessa olevan henkilökunnan motivaatio ja sitoutuminen uuden yksikön toiminnan kehittämiseen ei voine olla paras mahdollinen. Nykyisessä Itä-Suomen hovioikeudessa on määräaikaisesti täytettyjä virkoja ja eläkkeelle jääviä henkilöitä. Vastaava tilanne on myös Kouvolan hovioikeudessa. Voidaan pitää varmana, että Kuopioon joudutaan rekrytoimaan uutta henkilökuntaa, vaikka sinne siirtyisi Kouvolasta enemmän henkilökuntaa kuin edellä on todettu. Pätevän henkilökunnan saaminen ei ole lakimiesten työtilanne huomioon ottaen itsestäänselvyys. Jopa pääkaupunkiseudulla kilpailu osaavista lakimiehistä on kiristynyt. Käsitys siitä, että uusi hovioikeus tulisi toimittamaan poikkeuksellisen paljon matkakäräjiä, ei ole rekrytointimahdollisuuksia edistävä tieto. Nämä seikat heikentävät merkittävästi yhdistettävän hovioikeuden toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia käynnistää toimintansa tehokkaasti.

Määräaikaisen toimipaikan pitäminen Kouvolassa helpottaisi työpaikkansa täällä menettävän henkilökunnan asemaa, edistäisi siirtymävaiheessa asioiden käsittelyä kustannustehokkaasti ilman asiakkaiden tai henkilökunnan matkustamisesta aiheutuvia lisäkustannuksia sekä porrastaisi toiminnan käynnistämistä Kuopiossa. Erityisen tärkeätä on, että ratkaisu väliaikaisesta toimipisteestä tehtäisiin mahdollisimman pian, jotta henkilökunnalla olisi todellinen mahdollisuus harkita eri vaihtoehtoja.

Toteutettavassa poikkeuksellisessa rakennemuutoksessa, jossa yhdistettävän yksikön toimipisteet sijaitsevat hyvin etäällä toisistaan, tulee henkilökunnan edut ja toiveet ottaa huomioon mahdollisimman hyvin.

Presidentti

Pertti Nieminen

Kansliapäällikkö

Marko Loisa